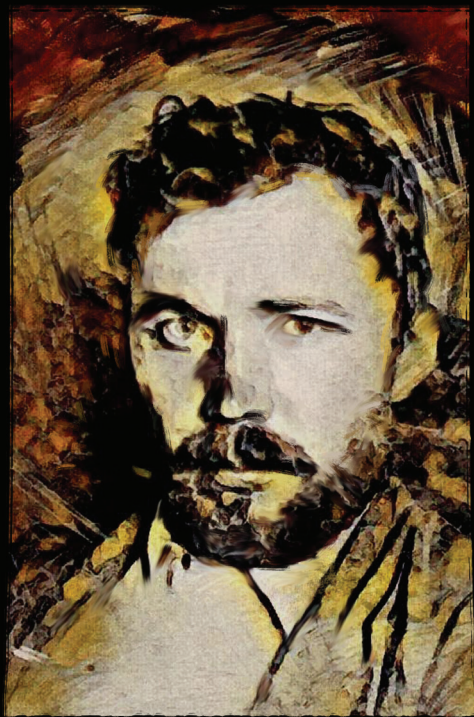




KUSTANTAMO
HELMIVYÖ

EINO LEINO



MURHAMIES ja

muuta novelleja

Murhamies

Eino Leino

Murhamies

ja muita novelleja

Kustantamo Helmivyö

Turku 2021

Eino Leino: Murhamies ja muita novelleja

Toim. Juri Nummelin

ISBN 978-952-7211-78-6

Painopaikka: BoD, Norderstedt, Saksa

Sisällys

Kaikki ilmestyneet teoksessa *Päiväperhoja: pieniä tarinoita* (Eero Erkkö 1903), lukuun ottamatta novellia “Tietäjät itäiseltä maalta”.

Juri Nummelin: Lukijalle **6**

Murhamies **8**

Metsätorpassa **12**

Laulu Vuorilammella **15**

Noita **19**

Sipo Nevalainen **23**

Alkibiades **26**

Niniven lapsi **28**

Tietäjät itäiseltä maalta (Uusi Suometar, 25.12.1900) **37**

Lemminkäinen ja Pohjan neiti **39**

Lemminkäisen huomen **43**

Ikiliikkuja **45**

Professorin ruokalepo **51**

Lukijalle

Eino Leino (1878—1926) oli monipuolinen kirjailija, runoilija, kriitikko, lehtimies, näytelmäkirjailija, prosaisti. Hän oli Suomen ensimmäisiä symbolisteja, joka halusi löytää vanhoista suomalaisista taruista universaaleja totuuksia ja tunteita. *Kalevalan* pohjalta hän kirjoitti muun muassa näytelmät *Tuonelan joutsen* (1898) ja *Sota valosta* (1900), ja hän käytti aihepiiriä myös yhdessä tunnetuimmista teoksistaan, runoelmassa *Helka-virsiä* (1903).

Proosaa Leino kirjoitti vähemmän eikä häntä tunneta ensisijaisesti romaaneistaan. Novellikokoelmia hänellä on vain yksi, nuorsuomalaisen vaikuttajan Eero Erkon julkaisema kirja *Päiväperhoja* (1903). Epätasaisessa kirjassa näkyvät hänen symbolistiset ideansa, pienet kertomukset perustuvat vuoroin *Kalevalaan*, vuoroin kansantaruihin. Mukana on myös kepeämpää pakinointia ja pieniä humoristisia novelleja. Fantasia ei ole koskaan kaukana Leinon tarinoista, joissa on usein myös jotain kaskumaista.

Tähän kirjaan on valittu *Päiväperhoja*-kirjasta ne no-

vellit, jotka ehkä puhuttelevat nykylukijaa. Kirjaa toimitettaessa on pyritty ottamaan mukaan tekstejä, joiden voi laskea kuuluvan johonkin lajityyppiin. Selvimmin symbolistiset, proosarunoa lähestyvät tekstit on sen sijaan jätetty pois.

Päiväperhojen ulkopuolelta on novelli “Tietäjät itäiseltä maalta”, joka ilmestyi alun perin Uusi Suometar-lehdessä. Se ja “Niniven lapsi” ovat mukana myös toimittamassani Raamattu-aiheisten novellien antologiassa *Belsazarin pidot* (2018). Niminovellin sekä tarinat “Metsätorpassa” ja “Laulu Vuorilammella” olen aiemmin julkaissut omakustanteisissa lehdissäni Iskussa, Ässässä ja Seikkailukertomuksissa.

Juri Nummelin

Murhamies

Oli kerran mies, joka oli tehnyt murhan nuoruudessaan.

Hän oli hiipinyt erääseen mökkiin kaukana salon sisässä ja tappanut vanhan akan ja ukon, joilla hän tiesi rahoja säilyssä olevan. Sen tehtyään meni hän kylään ja nukkui yönsä rauhallisesti, sillä hän oli todellakin hyvin paatunut pahantekijä.

Mutta samana yönä ennen murhamiehen tuloa oli eräs toinen nuori mies käynyt samassa mökissä pyytämässä rahoja lainaksi, sillä hänellä oli morsian ja hän aikoi perustaa oman kodin. Ja vaikka hän ei ollut saanutkaan rahoja lainaksi, saatiin kuitenkin todistetuksi, että hän oli sinä yönä töllissä käynyt ja hänet pistettiin tyrmään ja tuomittiin kaksoismurhasta. Eivätkä ihmiset voineet kyllin ihmetellä niin kauhistavaista tapausta.

Mutta se oikea murhamies nai sen nuoren miehen morsiamen ja eli monta vuotta hänen kanssaan hyvin onnellisena. Ja murhasta saamillaan varoilla rakensi hän itselleen komean talon, hänestä tuli suurviljelijä ja lautamies ja sekä herrat että talonpojat kunnioittivat hän-

tä. Mutta hänellä oli yksi suru: kaikki hänen lapsensa kuolivat häneltä.

Niin eräänä päivänä, kun hänen nuorin lapsensa henkiheikkona makasi, heräsi murhamiehen omatunto ja hän sanoi vaimolleen: "Minä tiedän, miksi ei yksikään minun lapsistani elä. Minä olen tehnyt murhan."

Mutta vaimo katsoi häneen kauhistuneena, juoksi lääkärin luo ja ilmoitti, että hänen miehensä oli tulemassa hulluksi surusta. Ja hänen täytyi väkisin ruveta vuoteeseen ja hänelle määrättiin kylmiä kääreitä.

Mutta hänen omatuntonsa ei antanut hänelle rauhaa ja seuraavana päivänä kokosi hän ympärilleen kaikki ystävänsä ja kylänmiehensä ja kertoi heille, kuinka asia oli. Hän kuvaili heille mökin, missä rahat olivat ja kuolneiden asennot lattialla, mutta kylänmiehet nauroivat vain hänelle ja sanoivat: "Lautamies laskee leikkiä. Meidän pitää valita hänet kunnan esimieheksi."

Mutta omatunto painoi raskaana murhamiehen päällä ja viikon perästä matkusti hän kaupunkiin tapaamaan sitä nuorta miestä, joka hänen tähtensä vangittu oli. "Hän ainakin uskoo minua", ajatteli hän.

Hänen tarkoituksensa oli näet antaa itsensä ilmi oikeudelle, sillä hän luuli näin pelastavansa lapsen, joka henkiheikkona makaisi.

Mutta kun hän tuli vankilaan, jossa se murhasta vangittu mies oli, näki hän, että hänen toivonsa oli ollut turha. Sillä se nuori mies oli jo niin kauan vankina istunut, hän oli käynyt niin kalpeaksi ja papit olivat niin monta kertaa saarnanneet hänen kopissaan, että itsekin jo uskoi omaan syyllisyyteensä ja katui katkerasti rikosaan. Jumalan avulla toivoi hän sen kuitenkin soveltavansa.

Raskain mielin kääntyi lautamies takaisin, sillä hän oli varma, että hän kotiin tullessaan tapaisi lapsensa kuolleena. Mutta kun hän kotiportille saapui, seisoivat vaimo häntä vastassa ilosta säteilevien silmin ja sanoivat: "Lapsi elää. Lääkäri sanoo, ettei hänellä ole mitään vaaraa."

"Hm", ajatteli lautamies, "se on merkki siitä, että minun ulkonainen onneni on loppunut. Ainakaan en minä pääse kunnan esimieheksi."

Mutta kun seuraava vaali tuli, niin katso, enemmistö oli hänen puolellaan, hänet valittiin kunnan esimieheksi ja pian sen jälkeen valtiopäiville ja hän eli vielä monta, monta vuotta kaikkien kansalaisten siunaamana. Ja hän sai vielä sen jälkeen paljon lapsia ja hänen lapsensa hautasivat hänet ja hän kuoli suuressa kunnii-

EINO LEINO

Murhamies ja muita novelleja esittelee tarinoita Eino Leinon ainoasta novellikokoelmasta *Päiväperhoja* (1903). Teokseen on valittu *Päiväperhoista* novellit, jotka puhuttelevat nykylukijaa. Tarinat ovat kuin lajityyppiaihoita: niissä on rikosta, fantasiaa, historiallisia kertomuksia antiikin Kreikasta ja *Raamatun* maailmasta. Myös *Kalevalan* tarinat esiintyvät parissa pikkujutussa. Kirjan on toimittanut Juri Nummelin, joka on myös kirjoittanut lyhyen esipuheen.

ISBN 978-952-7211-78-6



9 789527 211786

Kansi: Timo Ronkainen